

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Valtio-opin laitos	
Tekijä-Författare-Author Jaarva, Meeri-Maria			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Ympäristöniukkuus uhkana turvallisuudelle: tapaustutkimus vesikriisistä Keski-Aasiassa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Kansainvälinen politiikka			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2000-04-19	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 89 s. + 3 liitettä
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan ympäristöturvallisuutta, erityisesti ympäristöperäisiä konflikteja, tapaustutkimuksen avulla. Aineistona on käytetty tieteellisen kirjallisuuden lisäksi sanoma- ja aikakauslehtiä sekä asiakirjoja. Teoreettinen perusta on erityisesti kylmän sodan jälkeen kehittynyt uudenlainen, laajempi turvallisuuskäsitys. Laajan turvallisuuskäsityksen kannattajat ovat kritisoineet erityisesti realismia ja uusrealismia vain valtioiden välisiin sotilaallisiin uhkii keskittymisestä ja halunneet laajentaa turvallisuuskäsitteen alaa kattamaan myös mm. taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöllisiä uhkia. Näin siis myös ympäristökysymykset on turvallistettu eli otettu mukaan turvallisuusagendalle.</p> <p>Työssä on käytetty hyväksi Thomas F. Homer-Dixonin tutkimuksia ympäristöperäisistä konflikteista ja jaoteltu ne hänen mukaansa niukkuuskonflikteiksi, deprivatiokonflikteiksi ja identiteetikonflikteiksi. Konfliktit on myös jaoteltu osapuolien mukaan valtioiden väliseksi, valtion ja ryhmän väliseksi ja ryhmien väliseksi. Veden ja konfliktien monitahoista suhdetta on tutkittu kuuden esimerkitapauksen avulla. Esimerkeistä valtioiden väliset konfliktit ovat olleet poliittisia, kun taas väkivaltaiset konfliktit ovat olleet valtion sisäisiä, minkä myös Homer-Dixon on tutkimuksissaan todennut.</p> <p>Tutkimuksen päähuomio on ollut Keski-Aasian (Kazakstan, Uzbekistan, Tadžikistan, Turkmenistan ja Kirgisia) vesikriisissä ja siitä aiheutuvissa konflikteissa. Veden ehtyminen ja saastuminen, jonka pahin seuraus on Aral-järven kuivuminen on todellinen ongelma ja nopea väestönkasvu lisää veden tarvetta jatkuvasti. Yhtenä pääsyyinä Keski-Aasian vesipulaan on puuvillanviljely, johon erityisesti neuvostoajalla rohkaistiin. Liikakastelu on yleinen ongelma ja vesikriisin ratkaisemiseksi onkin erityisesti tehostettava veden käyttöä ja siirryttävä vähemmän vettä vaativiin viljelykasveihin.</p> <p>Vesiresurssit ovat myös epätasaisesti jakautuneet maiden välillä ja alavirran valtioiden riippuvuus ylävirran valtioista veden saannin turvaamiseksi voi johtaa konflikteihin maiden välillä. Keski-Aasian maat ovat kuitenkin myös tehneet yhteistyötä veden hallinnoinnissa. Suurempi konfliktipotentiaali liittyykin valtioiden sisäisiin konflikteihin, erityisesti silloin, kun korkea väestötiheys, sosioekonomiset ongelmat ja eri väestöryhmien väliset olemassaolevat konfliktit yhdistyvät kiistoihin veden ja maan jakamisesta.</p> <p>Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että heikot valtiot ovat haavoittuvaisempia väkivaltaisille ympäristöperäisille konflikteille kuin vahvat valtiot. Vahvassa valtiossa niin vertikaalinen legitimitetti (kansalaisten ja päättäjien välillä) kuin horisontaalinenkin legitimitetti (eri kansanosien välillä) on turvattu. Niinpä konfliktien väkivaltaistumisen estämiseksi on tärkeää vesiniukkuuden ratkaisemisen lisäksi pyrkiä konfliktiherkän yhteiskuntarakenteen muuttamiseen. Keski-Aasiassa huomio tulisi tutkimuksen mukaan kiinnittää demokratisoitumiseen, taloudelliseen tasa-arvoon sekä eri etnisten ryhmien ja klaanien välisten ristiriitojen vähentämiseksi.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords vesien saastuminen - ympäristökonfliktit - Keski-Aasia ympäristöturvallisuus - konfliktit			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			